

prima instanță; A. Rusu,
instanța de apel: I. Grosu, A. Corcenco, D. Corolevschi,

DECIZIE

06 iulie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,
judecători

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către recurentul Oprea Liudmila în pricina civilă la cererea înaintată de societatea pe acțiuni „Corporația de Finanțare Rurală” împotriva Ludmilei Oprea intervenienți accesorii Asociația de Economii și împrumut „Tîrnovița,, raionul Edineț privind încasarea împrumutului, împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 21 aprilie 2016, prin care s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Oprea Liudmila,

c o n s t a ț ă:

La 04 aprilie 2011 societatea pe acțiuni „Corporația de Finanțare Rurală” s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva Ludmilei Oprea, intervenienți accesorii Asociația de Economii și împrumut „Tîrnovița,, privind încasarea împrumutului.

Prin hotărîrea judecătorei Edineț din 10 iunie 2011 s-a încasat de la Oprea Liudmila în beneficiul societății pe acțiuni „Corporația de Finanțare Rurală,, datoria în mărime de 28 653, 64 lei și cheltuielile de plata taxei de stat în mărime de 860 lei.

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanței, la 06 iulie 2011 Oprea Liudmila a declarat apel împotriva hotărîrii judecătorei Edineț din 10 iunie 2011, solicitînd admiterea apelului, casarea integrală a hotărîrii și emiterea unei noi hotărîri prin care să fie respinsă integral acțiunea înaintată de societatea pe acțiuni „Corporația de Finanțare Rurală”.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 01 noiembrie 2011 s-a respins apelul declarat de Liudmila Oprea și s-a menținut hotărîrea judecătorei Edineț din 10 iunie 2011.

La 29 februarie 2016 Oprea Ludmila a depus cerere de revizuire asupra hotărîrii judecătorei Edineț din 10 iunie 2011.

Prin încheierea judecătorei Edineț din 01 martie 2016, a fost restituită cererea Liudmilei Oprea privind revizuirea hotărîrii judecătorei Edineț din data de 10 iunie 2011 din motiv că hotărîrea instanței de fond asupra căreia a fost

înaintată cererea de revizuire a fost supusă căilor de atac în instanțele ierarhic superioare, astfel cererea de revizuire, urmând a fi examinată de instanța competentă conform prevederilor art. 448, al. 2) Codul de procedură civilă.

La 10 martie 2016 Oprea Ludmila, a înaintat cerere de revizuire asupra deciziei Curții de Apel Bălți din 01 noiembrie 2011.

În motivare a indicat că prin decizia Curții de Apel Bălți din 09 aprilie 2015, Rață Marcel a fost recunoscut vinovat și condamnat în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 190, al. 2), lit. (c), (d) Codul penal și art. 224, al. 2), lit. (b) Codul penal, decizia care a devenit definitivă și irevocabilă.

Conform deciziei Curții de Apel Bălți din 09 aprilie 2015, s-a stabilit că în baza probelor administrate în cauza penală, s-a demonstrat faptul că părțile vătămate au încheiat contract de credit la insistența inculpatului Rață Marcel și că banii de pe aceste credite au fost primiți de către inculpat și nu de părțile vătămate.

Menționează că contractual de credit bancar, în baza căruia a fost înaintată acțiunea societății pe acțiuni „Corporația de Finanțare Rurală” față de Oprea Liudmila are legătură directă cu comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 Cod penal, adică prin acțiunile ilicite ale lui Rață Marcel, Oprea Ludmila a încheiat contractual de credit bancar și bani împrumutați au fost dobândiți prin escrocherie de către Rață Marcel, persoană care a condamnată și trebuie să poarte răspundere civilă pentru prejudiciul adus reclamantei.

În drept și-a întemeiat cererea de revizuire prin prisma prevederile art. art. 449, alin. 1), lit. (a), 453, al. 1), lit. (b) Codul de procedură civilă.

La 18 aprilie 2016, Oprea Ludmila a înaintat o cerere de modificare a temeiului revizuirii conform prevederilor art.60 Codul de procedură civilă, indicând ca temei de drept a cererii de revizuire și prevederile art. 449, alin. 1), lit. (b). Astfel, consideră că ulterior pronunțării deciziei Curții de Apel Bălți din 09 aprilie 2015, s-a constatat existența, unor circumstanțe suplimentare și anume faptul vicierii consimțământului lui Oprea Liudmila la încheierea contractului de credit bancar din prezentul litigiu, circumstanță care nu a cunoscută revizuietei pînă la momentul pronunțării deciziei Curții de Apel Bălți din 09 aprilie 2015.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 21 aprilie 2016 cererea de revizuire depusă de Oprea Liudmila s-a respins ca fiind inadmisibilă.

La 31 mai 2016 Oprea Liudmila a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 21 aprilie 2016, solicitînd admiterea acestuia, casarea încheierii recurate ca ilegală și emiterea unei decizii de admitere a cererii de revizuire.

Susține că partea motivarea a încheierii instanței de apel vine în contradicție cu dispozitivul încheierii contestate și aceasta nu corespunde cu cerințele art. 239 și art. 240 Codul de procedură civilă.

Consideră că în cazul în care instanța a ajuns la concluzia că cererea de revizuire este tardivă urma a se expune doar pe tardivitate, iar în dispozitivul încheierii să fie menționată că cererea de revizuire se respinge ca fiind tardivă. Instanța a admis un lucrul inadmisibil și care contravine art.6 CtEDO, prin emiterea unei încheierii dispozitivul căreia este în contradicție cu partea motivată a închirierii.

Menționează revizuiantul că nu este de acord cu constatările instanței de apel, cererea de revizuire fiind depusă în termen dat fiind faptul că termenul a început să curgă din 04 decembrie 2015 și expiră la 04 martie 2016.

Mai susține că instanța nu a ținut cont de constatările din decizia Curții de apel Bălți din 09 aprilie 2015 prin care s-a constatat că beneficiarul banilor primiți prin credit a fost Rață Marcel, contractele fiind încheiate și semnate de către părțile vătămate la insistența lui Rață Marcel, totodată s-a stabilit și faptul că la încheierea contractului de împrumut a fost viciat consimțământul.

Relatează că la data adoptării hotărârii de încasare a împrumutului a fost în imposibilitate de a invoca vicierea consimțământului și viciul fundamental al contractului de împrumut deoarece nu era emisă decizia Curții de Apel Bălți din 09 aprilie 2015.

Totodată indică că fidejutor al contractului de împrumut a fost Rață Marcel, iar prin hotărârea de încasare a împrumutului suma urma a fi încasată în mod solidar.

Invocă că la examinarea cererii de revizuire instanța trebuia să aplice prevederile art. 123 alin.3) Codul de procedură civilă care indică că sentința pronunțată de instanța judecătorească într-o cauză penală, rămasă irevocabilă, este obligatorie pentru instanța chemată să se pronunțe asupra efectelor juridice civile.

Menționează că încheierea instanței de apel este ilegală și neîntemeiată, adoptată cu aplicarea eronată a normelor de drept procesual, ce a dus la încălcarea drepturilor fundamentale ale revizuentului.

La 05 iulie 2016 societatea pe acțiuni „Corporația de Finanțare Rurală” a depus referință prin care a pledat pentru respingerea recursului, ca neîntemeiat.

Referitor la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că potrivit avizului de recepție (f.d.185) încheierea Curții de Apel Bălți din 21 aprilie 2016 a fost recepționată de către recurentul Oprea Liudmila la 19 mai 2016, astfel recurentul s-a conformat termenilor prevăzuți de lege și recursul a fost depus în termen.

În conformitate cu art. 426 al. (3) Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând materialele dosarului în raport cu argumentele recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel din 21 aprilie din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Analizând temeiurile cererii de recurs și probele dosarului, Colegiul reține următoarele:

Recurentul își exprimă dezacordul cu soluția instanței prin care a fost respinsă cererea sa de revizuire, considerând că încheierea este neîntemeiată și ilegală, fiind aplicată eronat legea materială și procesual civilă.

La caz, se observă că decizia Curții de Apel Bălți din 01 noiembrie 2011 a fost atacată prin cererea de revizuire în drept fiind întemeiată pe prevederile art. 449 lit. a) Codul de procedură civilă care statuează că revizuirea se declară în cazul în care s-a constatat, prin sentința penală irevocabilă, comiterea unei infracțiuni în legătură cu pricina care se judecă, **formulată de către Oprea Liudmila la 10 martie 2016.**

Ulterior prin cererea de revizuire concretizată revizuianta Oprea Liudmila și-a întemeiat de drept pretențiile din revizuire adăugind și temeiurile art. 449 lit. b) Codul de procedură civilă, care statuează că au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

În conformitate cu prevederile 450 lit. a) cererea de revizuire se depune în termen de 3 luni din ziua în care sentința penală a devenit irevocabilă în cazul prevăzut la art.449 lit. a).

Prin urmare, momentul de la care începe să curgă termenul prevăzut de art. 449 lit. a) Codul de procedură civilă este de când sentința penală a devenit irevocabilă.

În consecință, în prezenta cauză termenul de revizuire a deciziei Curții de Apel Bălți din 01 noiembrie 2011 a început să curgă de la data de 03 noiembrie 2015, data emiterii deciziei Curții Supreme de Justiție pe cauza penală în privința lui Rață Marcel.

În raport cu aceste prevederi legale instanța de recurs constată că termenul de revizuire din speță, de trei luni, s-a împlinit la data de 03 februarie 2016.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după expirarea cărora valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Conform jurisprudenței CEDO, participanții procesului de judecată, inițiind proceduri în justiție, urmează să-și asume un rol activ urmărind cu diligență derularea procesului său. CEDO în hotărârea Ponomaryov vs. Ucraina 3236/03 din 03 aprilie 2008, a statuat că dacă termenul pentru introducerea unei căi ordinare de atac este reînnoit după un interval considerabil și pentru motive care nu par să fie foarte convingătoare, o asemenea decizie ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Având în vedere că cererea de revizuire a fost formulată la data de 10 martie 2016, Curtea consideră că instanța de apel a reținut corect că cererea de revizuire a fost formulată tardiv.

Jurisprudența CtEDO spune că dreptul de acces la o instanță poate fi astfel supus, în anumite circumstanțe, unor restricții legitime, cum ar fi termenele legale pentru prescripție (*Stubbings și alții împotriva Regatului Unit*, pct. 51 -52).

Astfel, în conformitate cu art. 56 alin. (3) și 61 alin. (1) Codul de procedură civilă, părțile sînt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Cu referire la temeiul art. 449 lit. b) Codul de procedură civilă, adăugat prin cererea de revizuire concretizată, Colegiul conchide că instanța de apel la fel corect a analizat și concluzionat argumentul invocat.

Argumentul recurentului precum că în speța este aplicabil temei de revizuire prevederile art. 449 lit. b) Codul de procedură civilă, ca urmare a constatării vicierii contractului de împrumut prin decizia Curții de Apel Bălți din 09 aprilie 2015, iar faptul sesizării organelor procuraturii cu privire la excrocherie nu putea fi opozabil contractului de împrumut pînă ce nu va fi stabilit faptul excrocherii prin sentință irevocabilă, instanța îl respinge ca nefondat.

Or, asemenea argument nu se cade sub incidența prevederile art. 449 lit. b) Codul de procedură civilă dat fiind faptul că acesta nu a fost dovedit prin probe care au forță probantă și apreciate de către instanța de judecată, potrivit art. 130 Codul de procedură civilă și care să fi devenit că unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute anterior emiterii sentinței de condamnare a lui Rață Marcel.

De asemenea Colegiul menționează că argumentul recurentului precum că partea motivatoare cu partea dispozitivă sunt contradictorii deoarece în motivarea ei instanța constată că cererea de revizuire este tardivă, însă potrivit dispozitivului o respinge ca inadmisibilă, îl consideră neîntemeiat, or potrivit prevederilor art. 453 (1) lit. a) Codul de procedură civilă după examinarea cererea de revizuire, instanța emite încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Prin urmare în lipsa unor temeiuri de admisibilitate a cererii de revizuire, instanța emite o încheiere de inadmisibilitate.

Revizuirea unei hotărîri date de către instanță este posibilă doar în cazul în care solicitantul, după devenirea irevocabilă a hotărîrii, intră în posesia unui temei din cele prevăzute de art. 449 Codul de procedură civilă.

Astfel, acest temei trebuie să vizeze situația de fapt, care a fost obiectul examinării în instanța de fond, dat fiind că instanța de recurs verifică corectitudinea aplicării și interpretării de către prima instanță a normelor de drept material și procesual, în limitele materialelor din dosar și în limitele recursului declarat.

Or, nu poate fi revizuită o hotărîre care elucidează o anumită situație de fapt, asupra căreia s-a pronunțat instanța de fond, prin prisma unui temei care caracterizează o altă situație.

Încheierea recurată este adoptată în conformitate cu normele de drept procedural și cu aprecierea completă a tuturor probelor și a circumstanțelor cauzei motiv pentru care Colegiul o considerată legală și întemeiată.

În context, instanța de recurs conchide că instanța de apel corect a constatat că revizuentul nu a probat nici într-un fel prezența temeiurilor de revizuire prevăzute de art. 449 lit. b) Codul de procedură civilă.

Or, motivele indicate de către recurent referitor la ilegalitatea încheierii Curții de Apel Bălți din 21 aprilie 2016 și aplicarea eronată a normelor de drept procedural, nu sunt prevăzute de art.449 Codul de procedură civilă, lista temeiurilor declarării revizuirii fiind exhaustivă și neputînd fi completată, din care considerente nu pot fi reținute argumentele revizuentului în acest sens.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că, o hotărâre definitivă nu poate fi repusă în discuție decât în circumstanțe cu caracter substanțial și de necontestat, ca de exemplu, o eroare judiciară (*Riabykh împotriva Rusiei*, pct. 52).

Astfel, dreptul la un proces echitabil trebuie să fie interpretat în lumina principiului preeminenței legii, unul dintre elementele fundamentale fiind principiul securității raporturilor juridice (*Okyay și alții împotriva Turciei*, pct. 73), care presupune, printre altele, ca soluția dată definitiv oricărui litigiu de către instanțe să ni mai fie repusă în discuție *Brumărescu împotriva României (MC)*, pct. 61 ; *Agrokompleks împotriva Ucrainei*, pct. 148.

În raport cu conținutul cererii de revizuire depuse și în sensul normelor de drept procedural enunțate instanța de recurs reține că instanța de apel a emis încheierea contestată conform prevederilor legale, a examinat faptele pe care revizuentul și-a întemeiat cererea de revizuire și s-a expus asupra motivelor invocate în cererea de revizuire.

Deci, la caz împrejurările date nu constituie pentru recurent o violare a art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Totodată Curtea a menționat că art.6 nu este aplicabil în cazul proceurii în care este examinată o cerere de revizuire a unui proces civil care s-a finalizat print-o hotărâre definitivă (*Sablon împotriva Belgiei*, pct. 86).

Art. 6 a fost declarat aplicabil unei proceduri de terță opoziție care a avut un impact direct asupra drepturilor și obligațiilor civile al reclamanților [*Kakamoukas și alții împotriva Greciei (MC)*, pct. 32].

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că, încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea Curții de Apel Bălți din 21 aprilie 2016.

În conformitate cu art. 427 lit. a) art. 428 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Oprea Liudmila.

Se menține încheierea Curții de Apel Bălți din 21 aprilie 2016, prin care s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Oprea Liudmila.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Svetlana Filincova

judcători

Maria Ghervas

Dumitru Mardari